

احمد بن اسحاق یعقوبی

«ابن واضح یعقوبی»

تاریخ یعقوبی

جلد اول

مترجم

محمد ابراهیم آیتی

تهران ۱۳۸۷

فهرست مطالب

۲۱	تارخ بن ناحور	نه	مقدمه مترجم
۲۲	ابراهیم علیه السلام	۳	آدم و حوا
۲۸	اسحاق بن ابراهیم	۶	شیث بن آدم
۳۰	یعقوب بن اسحاق	۷	انوش بن شیث
۳۱	فرزندان یعقوب	۷	قینان بن انوش
۳۳	موسى بن عمران	۸	مهلائیل بن قینان
	یہمران بنی اسرائیل و پادشاهانشان	۸	پریدن مهلائیل
۵۱	بس از موسی	۹	اخنون بن پرد
۵۸	داود(علیه السلام)	۱۰	متوشلح بن اخنون
۶۷	سلیمان بن داود	۱۰	لمک بن متوشلح
۷۱	رجبع بن سلیمان و پادشاهان بعد از او	۱۱	نوح
۷۹	دین بنی اسرائیل	۱۵	سام بن نوح
۸۰	فهرست اسمی پادشاهان اسرائیل و یهودا	۱۶	ارفحشدن بن سام
۸۳	عیسی بن مریم	۱۷	شالع بن ارفحشد
۸۵	انجیل متی	۱۷	عابرین شالع
۸۹	انجیل مرقس	۱۷	فالغ بن عابر
۸۹	انجیل لوقا	۱۸	اراغوین فالغ
۹۳	انجیل یوحنا	۱۹	ساروغ بن اراغو
۱۰۰	پادشاهان سریانی	۱۹	ناحورین ساروغ

ش	تاریخ یعقوبی	
پادشاهان موصل و نینوی	۱۰۰	سیزده مقاله درباره مسیح
پادشاهان بابل	۱۰۱	اصحاب کهف
پادشاهان هند	۱۰۲	ماههای رومی
کلبله و دمنه	۱۰۷	پادشاهان پارس
نرد	۱۰۹	دوره دوم پادشاهی پارسیان از
شرطنج	۱۱۰	اردشیر بابکان
کتابهای هندیان	۱۱۵	کیش و آنین و سال و ماه ایرانیان
یونانیان	۱۱۶	شهرهای ایران
بقراط و کتابهای وی	۱۱۶	منصبهای سیاسی ایران
جالینوس و کتابهای وی	۱۴۰	کشورهای جرجی
سفراط	۱۴۳	پادشاهان چین
فیثاغورس	۱۴۴	کشور چین
ذیمقراطیس	۱۴۵	کیش چینیان
افلاطون	۱۴۵	پادشاهان مصر از قبط و جز آن
اقلیدس و کتابهای وی	۱۴۶	کیش مصریان
نیقوماکس و کتابهای وی	۱۴۹	کشور قبطیان و شهرهای آن
ارسطو و کتابهای وی	۱۵۴	سال و ماه قبطیان
بطلمیوس و کتابهای وی	۱۶۱	کشورهای برب و افریقایان
پادشاهان یونان و روم	۱۷۶	کشورهای جبشه و سودان
پادشاهان روم	۱۷۷	کشور بجه
سوفسطائیان	۱۸۰	پادشاهان یمن
دھریہ	۱۸۲	مخلافهای یمن
ارسطویان	۱۸۵	قبایل یمن
مقولات عشر	۱۸۵	پراکندگی اهل یمن بواسطه سیل عرم
پادشاهان نصرانی مذهب روم	۱۸۶	پادشاهان یمنی شام

فهرست مطالب	هفت
پادشاهان حیره	۳۷۵ همسری خدیجه
جنگ کنده	۳۷۶ مبعث
پادشاهان کنده	۳۸۲ معراج
فرزندان اسماعیل بن ابراهیم	۳۸۳ انذار
قیله‌های عمدۀ ریبعه	۳۸۵ هجرت به حبشه
روزهای تاریخی ریبعه	۳۸۸ داستان صحیفه
قیله‌های مهم قیس بن عیلان	۳۹۰ وفات قاسم
روزهای تاریخی قیس	۳۹۰ آنچه از قرآن در مکه نازل شده است
روزهای هفت، روزهای ماه، و نام ماهها	۳۹۳ وفات خدیجه و ابوطالب
در جاهلیت	۳۹۴ عرضه داشتن رسول خدا خود را بر
قیله‌های عمدۀ بنی تمیم	۳۹۴ قیله‌ها و رفتنش به طائف
روزهای تاریخی بنی تمیم	۳۹۵ آمدن انصار به مکه
کیش‌های عرب	۳۹۷ هجرت رسول خدا از مکه
بنهای عرب	۴۰۰ ورود رسول خدا به مدینه
تلیه‌های عرب	۴۰۱ واجب شدن روزه و نماز
حمس و حلہ	۴۰۲ آنچه از قرآن در مدینه نازل شده است
داوران عرب	۴۰۴ جنگ بزرگ بدر
ازلام عرب	۴۰۶ جنگ احمد
شعرای عرب	۴۰۸ جنگ بنی نضیر
بازارهای عرب	۴۰۹ جنگ خندق
مقدمه جلد دوم	۴۱۱ جنگ بنی قریظه
ولادت رسول اکرم (کودکی و جوانی)	۴۱۲ غزوة بنی المصطلق
فجار	۴۱۳ غزوة حدبیه
حلف الفضول	۴۱۵ غزوة خیبر
تعمیر کعبه	۴۱۷ فتح مکه (وسریه خالد بن ولید)

۵۰۸	غدیر خم	تاریخ یعقوبی	هشت
۵۰۹	وفات	۴۲۳	غزوه حنین و طائف
۵۱۱	فاطمه یگانه دختر پیامبر	۴۲۸	غزوه هایی که در آنها نبردی نبوده است
۵۱۳	شمایل رسول خدا	۴۳۱	فرماندهان دسته ها و لشکرها
۵۱۴	کسانی که به رسول خدا شیه بوده اند	۴۴۲	نامه های رسول اکرم به پادشاهان مجاور
۵۱۵	نسب پیامبر خدا و عواتک و فواطم	۴۴۳	فرستادگان عرب که نزد رسول خدا
۵۲۲	سقیفه بنی ساعدة و بیعت ابوبکر	۴۴۵	آمدند
۵۲۹	مستدرک حواشی	۴۴۶	نویسندهان پیامبر
۵۴۳	فهرست اعلام اشخاص	۴۴۷	نامه های رسول اکرم به قبائل عرب
۵۸۲	فهرست اعلام قبایل و طوابیف و خاندانها و سلسله ها	۴۵۰	مبالغه با نصارای نجران
۵۹۳	فهرست اعلام امکنه	۴۵۲	زنان رسول خدا
۶۰۷	فهرست کتابهایی که مؤلف نامبرده است	۴۵۵	ولادت ابراهیم پسر رسول خدا
۶۰۸	خطبه ها و موعظه های رسول خدا	۴۵۶	غلامان و کنیزان و اثاث رسول اکرم
۶۰۹	حجۃ الوداع	۴۵۸	حجه الوداع
۶۱۰		۵۰۲	

احمد بن اسحاق یعقوبی

«ابن واضح یعقوبی»

تاریخ یعقوبی

جلد دوم

مترجم

محمد ابراهیم آیتی

تهران ۱۳۸۷

فهرست مطالب و هندریجات

<p>۲۲ نماز کراویج</p> <p>۲۴ فتوحات عراق و ایران</p> <p>۲۹ تاریخ گذاری نامه‌ها</p> <p>۳۲ فتح مصر</p> <p>۳۶ طاعون عموان شام</p> <p>۳۸ آغاز بنای شهر کوفه</p> <p>۳۹ دستور مساحی سواد عراق</p> <p>۴۰ تأسیس دفاتر دولتی</p> <p>۴۲ تعیین استانها</p> <p>۴۶ مصادره‌دارایی کارمندان</p> <p>کفتکوی عمر با ابن عباس در موضوع خلافت</p> <p>۴۹ داستان کشته شدن عمر</p> <p>۵۰ شورای شش نفری</p> <p>۵۱ فقهای دوران عمر</p> <p>۵۲ کارمندان عمر در موقع مرگ</p> <p>۵۳ دوران عثمان بن عفان</p> <p>۵۴ سخنرانی مقداد در مسجد</p>	<p>دوران ابوبکر</p> <p>احتجاج فاطمه با ابوبکر</p> <p>لشکر اسامه</p> <p>مدعیان پیامبری</p> <p>جنگ ذی القصہ</p> <p>جنگ باطلیجه</p> <p>اسود غنسی</p> <p>جنگ بامبلمه</p> <p>فتح بمامه و گربختن سجاج</p> <p>داستان مالک بن نویره</p> <p>جنگ با رومیان</p> <p>فتح شام</p> <p>جمع آوری فرآن بوسیله علی علیه السلام</p> <p>تعیین عمر برای خلافت</p> <p>دوران عمر بن خطاب</p> <p>بازدادن اسیران مرتدان</p> <p>فتح شام</p>
<p>۱</p> <p>۱</p> <p>۱</p> <p>۴</p> <p>۴</p> <p>۵</p> <p>۶</p> <p>۷</p> <p>۸</p> <p>۹</p> <p>۱۱</p> <p>۱۳</p> <p>۱۵</p> <p>۱۷</p> <p>۲۰</p> <p>۲۰</p> <p>۲۱</p>	

۱۱۰	و خراج	۵۶	فتح اسکندریه
	موعظه امیر المؤمنین به کمیل	۵۶	توسعه دادن مسجدالحرام
۱۱۲	ابن زیاد	۵۸	قسمتی از فتوحات زمان عثمان
	خطبه ها و کلمات حکمت آمیز	۶۴	جمع آوری قرآن
۱۲۴	امیر المؤمنین	۶۵	بعید ابوذر غفاری به ویژه
	شهادت امیر المؤمنین علیه السلام	۶۹	بدگویی مردم از عثمان
۱۳۸	فرزندان امیر المؤمنین	۷۲	محاصره شدن عثمان در خانه اش
۱۳۹	امراei حج درخلافت علی علیه السلام	۷۳	کارمندان عثمان
۱۴۰	دانشمندان اصحاب علی علیه السلام	۷۳	فقهای دوران عثمان
۱۴۱	خلافت حسن بن علی علیه السلام		خلافت امیر المؤمنین علی بن ابی طالب
۱۴۲	صلح امام حسن علیه السلام	۷۴	علیه السلام
۱۴۳	دوران معاویة بن ابی سفیان		عزل کارمندان عثمان و نصب دیگران
۱۴۴	خرودج فروة بن لوقل اشجعی	۷۷	جنگ جمل در بصره
۱۴۶	داستان العاق زیاد به ابوسفیان	۸۰	جنگ صفين
۱۴۷	کوشش معاویه در ولیعهدی بزرید	۸۸	فرآنهای بالای نی
۱۴۹	خرودج شبیب بن بصره اشجعی	۹۰	اختلاف میان اصحاب امیر المؤمنین
۱۴۹	خرودج متورده بن علقة نیسی	۹۰	داستان دو حکم
۱۴۹	خرودج معاذبن جوبن طائی	۹۲	فریب خوردن ابوموسی از عمر و عاصم
۱۴۹	خرودج جمعی از موالی	۹۳	داستان خوارج
۱۵۰	حکومت عمرو بن عاص در مصر	۹۷	جنگ نہروان
۱۵۴	وفات امام حسن علیه السلام	۹۹	شهادت محمدبن ابی بکر
	کلمات حکمت آمیز امام حسن علیه	۹۹	شهادت مالک اشتر
۱۵۶	السلام	۱۰۰	خرودج خرمت بن راشد ناجی
۱۵۹	فرزندان امام حسن علیه السلام	۱۰۴	قتل و غارت بسر بن ابی ارطاء در مکه و مدینه
			نامه های امیر المؤمنین در باب جهاد

فهرست و متن درجات

هفت

اسیری اهل بیت در کوفه و شام	۱۸۲
کلمات حکمت آمیز امام حسین علیه السلام	۱۸۳
فرزندان امام حسین علیه السلام	۱۸۴
عبدالله بن زبیر و داعیة خلافت	۱۸۴
نامه یزید به ابن عباس	۱۸۵
نامه ابن عباس به یزید	۱۸۶
واقعه حیره	۱۹۰
حسین بن نصیر و آتش زدن کعبه	۱۹۱
مرگ که یزید بن معاویه	۱۹۳
امرای حج در دوران یزید	۱۹۴
فرماندهان غزوات در دوران یزید	۱۹۴
دوران معاویه بن یزید	۱۹۵
سخنرانی وی در آغاز خلافت	۱۹۵
کناره گیری وی از خلافت	۱۹۶
مرگ معاویه بن یزید	۱۹۶
دوران مروان بن حکم و عبدالله بن زبیر و چندی از دوران عبدالملک	۱۹۷
کارمندان عبدالله بن زبیر	۱۹۷
کوشش مروان در راه خلافت	۱۹۸
قیام توابین بخونخواهی امام حسین علیه السلام	۱۹۹
مرگ مروان بن حکم	۲۰۰
فرزندان مروان بن حکم	۲۰۰
بیعت مردم با عبدالملک	۲۰۱

نامه شیعیان کوفه به امام حسین	۱۵۹
بیعت ولیمه‌دی بزید	۱۶۰
مرگ مغیره بن شعبه و نسلط زیاد بر کوفه و بصره	۱۶۱
شهادت حجر بن عدی و همراهاش	۱۶۲
شهادت عمر و بن حق خزانی	۱۶۴
خرسچ فریب وز حاف خارجی در بصره	۱۶۵
کارهای بی سابقه معاویه در اسلام	۱۶۵
بیزان خراج در دوران معاویه	۱۶۶
خلاصچهای معاویه	۱۶۷
سخنان زیاد بن ابیه	۱۶۸
دشمنی زیاد با شیعیان	۱۷۰
حکومت باتفاق عبیدالله بن زیاد در خراسان و عراق	۱۷۱
سیاستمداری و زیرکی معاویه	۱۷۳
امرای حج در دوران معاویه	۱۷۴
فرماندهان غزوه‌ها در دوران معاویه	۱۷۵
فهای زمان معاویه	۱۷۶
دوران یزید بن معاویه	۱۷۷
دستور یزید در باب بیعت گرفتن از امام حسین و عبدالله بن زبیر	۱۷۷
نامه‌های اهل عراق به امام حسین	۱۷۸
شهادت امام حسین علیه السلام	۱۷۸
شهادت مسلم بن عقبه و هانی	۱۷۹
خطبہ زهیر بن قین در مقابل اهل کوفه	۱۸۱

۲۴۷	مرگ ولید بن عبدالملک	۲۰۱	قیام مختار بن ابی عبید
۲۴۷	فرزندان ولید	۲۰۲	کشته شدن ابی زیاد
۲۴۸	امیران حج در دوران عبدالملک	۲۰۳	کشته شدن عمر بن سعد
۲۴۸	فرماندهان غزوه‌ها در دوران ولید بن	۲۰۴	دشمنی و کینه قوزی عبدالله بن زیبر با
۲۴۸	عبدالملک	۲۰۵	بنی هاشم
۲۴۸	فقهای دوران ولید	۲۰۶	وفات ابی عباس در طائف
۲۵۰	دوران سلیمان بن عبدالملک	۲۰۷	چهار پرچم در عرفات
	وفات ابوهاشم عبدالله بن محمد بن حنفیه	۲۰۸	جنگ‌های مصعب و مختار
	و وصیت او به محمد بن علی بن	۲۰۹	جنگ‌های عبدالملک و مصعب
۲۵۵	عبدالله بن عباس	۲۱۰	جنگ حجاج با ابی زیبر
۲۶۰	امیران حج در دوران سلیمان	۲۱۱	امیران حج در دوران ابی زیبر
۲۶۰	فرماندهان غزوه‌ها در دوران سلیمان	۲۱۲	دوران عبدالملک بن مروان
۲۶۰	فقهای زمان سلیمان	۲۱۳	قیام عمر بن سعید برای خلافت
۲۶۱	دوران عمر بن عبدالعزیز	۲۱۴	حکومت یاقتن حجاج بر عراق
۲۶۲	وفات علی بن الحسین علیه السلام	۲۱۵	خروجهیب بن بزید شیعیانی در عراق
۲۶۴	کلامی از امام علی بن الحسین	۲۱۶	وفات عبدالله بن جعفر بن ابی طالب
۲۶۷	فرزندان امام علی بن الحسین (ع)	۲۱۷	بنای شهر داسط
۲۶۸	دادگری عمر بن عبدالعزیز	۲۱۸	ولبعهدی ولید بن عبدالملک
۲۶۸	جلوگیری عمر از لعن امیر المؤمنین	۲۱۹	فرزندان عبدالملک
۲۶۸	علیه السلام	۲۲۰	امیران حج در دوران عبدالملک
۲۶۸	رد کردن خمس و فدک به بنی هاشم	۲۲۱	فرماندهان غزوه‌ها در دوران عبدالملک
۲۷۳	مرگ عمر بن عبدالعزیز	۲۲۲	عبدالملک
۲۷۴	فرزندان عمر بن عبدالعزیز	۲۲۳	فقهای دوران عبدالملک
۲۷۴	امیران حج در دوران عمر بن عبدالعزیز	۲۲۴	دوران ولید بن عبدالملک
۲۷۴	فقهای زمان عمر بن عبدالعزیز	۲۲۵	بنای جامع دمشق
		۲۲۶	فتح الدلس

فهرست متنترجمان

ن

دفات محمد بن علی بن عبدالله بن عباس	۳۰۷
کشته شدن ولید بن یزید	۳۰۹
فرزندان ولید بن یزید	۳۰۹
دوران یزید بن ولید بن عبدالملک	۳۱۰
دوران ابراهیم بن ولید	۳۱۲
دوران مردان بن محمد و دعوت	
بنی العباس	۳۱۳
قیام ابو مسلم به نفع بنی هاشم	۳۱۶
بیعت ابوالعباس سفاح	۳۲۳
کشته شدن مردان حمار	۳۲۵
فرزندان مردان حمار	۳۲۵
امیران حج در دوران مردان حمار	۳۲۷
فقهای زمان مردان	۳۲۷
دوران ابوالعباس سفاح	۳۲۹
کشته شدن ابوسلمه خلال	۳۳۴
کشته شدن هشتاد مرد از بنی امية بفرمان	
عبدالله بن علی	۳۳۷
شکافتن گورهای بنی امية	۳۳۹
امیران حج در دوران سفاح	۳۴۹
فرمادهان غزوه‌ها در دوران سفاح	۳۴۹
فقهای زمان سفاح	۳۴۹
دوران ابو جعفر منصور	۳۵۱
کشته شدن ابو مسلم خراسانی	۳۵۴

دوران یزید بن عبدالملک	۲۷۵
عزل کارمندان عمر بن عبدالعزیز	۲۷۵
فتح بلخ	۲۷۹
مرگ یزید بن عبدالملک	۲۸۱
امیران حج در دوران یزید	۲۸۱
فرمادهان غزوه‌ها در دوران یزید	۲۸۱
فقهای دوران یزید بن عبدالملک	۲۸۲
دوران هشام بن عبدالملک	۲۸۳
حکومت یاقن خالدین عبدالله فری	
بر عراق	۲۸۳
وفات امام محمد باقر علیه السلام	۲۸۹
کلماتی از امام محمد باقر علیه السلام	۲۹۰
فرزندان امام محمد باقر علیه السلام	۲۹۱
وفات علی بن عبدالله بن عباس	۲۹۱
فرزندان علی بن عبدالله بن عباس	۲۹۲
شهادت زید بن علی بن الحسین	۲۹۷
یحیی بن زید در خراسان	۲۹۹
مرگ هشام بن عبدالملک	۳۰۱
امیران حج در دوران هشام	۳۰۱
فرمادهان غزوه‌ها در دوران هشام	۳۰۲
فقهای زمان هشام	۳۰۴
دوران ولید بن یزید بن عبدالملک	۳۰۵
عزل و شکنجه کارمندان هشام	۳۰۵
قیام و شهادت یحیی بن زید	۳۰۶

۴۰۲	قضات مهدی	۳۶۴	بنای شهر بغداد
۴۰۴	مرگ مهدی	۳۶۵	حبس بنی الحسن در زندان هاشمیه
۴۰۴	امیران حج در دوران مهدی	۳۶۷	خروج و شهادت محمد بن عبدالله محض
۴۰۴	فرماندهان غزوه‌ها در دوران مهدی	۳۶۸	خروج و شهادت ابراهیم بن عبدالله محض
۴۰۵	فقهای دوران مهدی	۳۶۹	
۴۰۶	دوران موسی هادی	۳۷۳	ولی‌مهدی مهدی
	خروج و شهادت حسین بن علی در فتح	۳۷۴	وفات امام جعفر بن محمد علیه السلام
۴۰۷			کلامی از امام جعفر بن محمد علیه السلام
۴۰۷	ادریس بن عبدالله در بلاد مغرب	۳۷۵	فرزندان جعفر بن محمد علیه السلام
۴۰۹	مرگ هادی	۳۷۶	عمال منصور در نواحی مختلف
۴۱۰	فرزندان هادی	۳۷۷	قضات دوران منصور
۴۱۱	دوران هارون رشید	۳۷۸	امیران حج در دوران منصور
۴۱۳	ولی‌مهدی امین	۳۷۹	فرماندهان غزوه‌ها در دوران منصور
۴۱۹	وفات امام موسی بن جعفر علیه السلام	۳۸۰	فقهای زمان منصور
	کلامی از امام موسی بن جعفر		
۴۲۰	علیه السلام	۳۹۰	دوران مهدی
	فرزندان امام موسی بن جعفر علیه السلام		
۴۲۱		۳۹۱	پس دادن آنچه منصور از مردم گرفته
۴۲۱	ولی‌مهدی مأمون پس از امین	۳۹۳	بود
۴۲۲	عهدنامه امین	۳۹۴	آزاد کردن زندانیان
۴۲۷	عهدنامه مأمون	۳۹۵	ولی‌مهدی هادی و رشید
۴۳۰	نکبت برآمکه	۳۹۶	توسعه دادن مسجد العرام
۴۳۵	ولی‌مهدی قاسم بن هارون پس از مأمون	۳۹۸	فرا خواندن پادشاهان به اطاعت
۴۴۳	مرگ هارون	۴۰۱	و انتیاد
			نعفیب زنادقه

فهرست متندرجات

یازده

۴۹۱	خلق فرآن	۴۴۳	فرزندان هارون
۴۹۲	باز دادن فدک به بنتی فاطمه	۴۴۳	امرای حج در زمان هارون
۴۹۳	مرگ مأمون	۴۴۴	فرماندهان غزوه‌ها در زمان هارون
۴۹۴	فرزندان مأمون	۴۴۴	فقهای دوران هارون
۴۹۵	دوران معتضم	۴۴۶	دوران محمد امین
۴۹۸	بنای شهر سامره	۴۰۰	خلع مأمون از ولی‌محمدی
۴۹۸	آغاز و انجام کار بابلک	۴۵۱	جنگ میان امین و مأمون
۵۰۲	فتح عموریه	۴۵۷	کشته شدن امین
۵۰۴	مرگ معتضم	۴۵۸	امیران حج در زمان امین
۵۰۵	فرزندان معتضم	۴۵۹	فرماندهان غزوه‌ها در زمان امین
۵۰۶	دوران هارون وائق	۴۵۹	فقهای دوران امین
	سختگیری وائق در موضوع خلق فرآن	۴۶۰	دوران مأمون
۵۰۹		۴۶۰	عمال مأمون از نواحی مختلف
۵۱۱	مرگ وائق	۴۶۱	آمدن امام رضا علیه‌السلام از مدینه به خراسان
۵۱۱	فرزندان وائق	۴۶۵	ولی‌محمدی امام رضا علیه‌السلام
۵۱۲	دوران متوكل	۴۶۸	بیت مردم با ابن شکله
۵۱۲	احضار امام هادی بمساهمه	۴۶۹	رفتن مأمون از مردو بصری
	جلوگیری متوكل از بحث در مسئله خلق	۴۶۹	کشته شدن فضل بن سهل سرخی
۵۱۳	فرآن	۴۷۱	وفات امام علی بن موسی علیه‌السلام
۵۱۴	ولی‌محمدی متصدر و ممتاز و مؤید	۴۷۱	کلامی از امام علی بن موسی علیه‌السلام
۵۲۲	کشته شدن متوكل	۴۷۲	ورود مأمون به بغداد
۵۲۴	ایام متصدر	۴۷۳	توزيع امام الفضل به امام جواد
۵۲۵	ایام مستعين	۴۷۸	ظفر یافتن مأمون بر ابن شکله
۵۳۲	ایام معتر		با فشاری و سختگیری مأمون در باره

دوازده	تاریخ یعقوبی	
۶۰۶	فهرست اعلام قبایل و طوایف	وفات امام علی بن محمد هادی ۵۳۵
۶۱۶	فهرست اعلام امکنه	ایام محمد مهندی ۵۳۸
	فهرست منابع و مأخذ حواشی و مقدمه	ایام محمد معتمد ۵۴۱
۶۳۷		فهرست اعلام اشخاص ۵۴۹